Nr 430. Kraków, Sobota 19 Września 1908. Rok XXVII.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
W Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
W Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
W państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
W innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY" w Krakowie.

Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.

Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHN ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Prenumeratę przyjmują:

ZAMIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWĄ: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel St. Karlińskiego, Sukiennice. — Handel Kretschmera, ul. Szewska. — Handel J. Ekiera, ul. Karmelicka 18.

ZAMIEJSCOWĄ PRENUMERATĘ I OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmują: We LWOWIE Biura dzienników: Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika 11. — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W PRZEMYŚLU Beszeles. — W JAROSŁAWIU A. Amster. — W WIEDNIU Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf., Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu) — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W PARYŻU Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directe Rue Rougemont 14.

OGŁOSZENIA (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — NADESŁANE po 60 h. od wiersza za każdy raz.

GŁOSY PUBLICZNE po 2 Kor. od wiersza. Układ tabelaryczny cyfrowy skomplikowany pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.

ZAŁĄCZNIKI do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 K. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 K. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Najważniejsze wiadomości, podane w dzisiejszym numerze „N. Reformy".

Z Sejmu krajowego.

(Telegr. „Nowej Reformy".)

Lwów. Wczoraj wieczorem obradowała komisya matka nad propozycyami, dotyczącemi składu reszty komisyj, nieobsadzonych jeszcze przez Sejm, z powodu braku porozumienia między stronnictwami. Porozumienie to udało się osiągnąć wczoraj.

Komisya matka ułożyła propozycye co do wyboru 4 sekretarzy, 4 kwestorów i 12 rewidentów, oraz co do wyboru komisyi budżetowej, mającej się składać z 25 członków, komisyi gminnej z 21 członków i komisyi reformy wyborczej z 25 członków. Wybory te nastąpią na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu.

Wczoraj po południu ukonstytuowała się komisya reform agrarnych, wybierając przewodniczącym Sękowskiego, zastępcą przew. Salę, sekretarzem Skarbka.

Z pośród komisyj już wybranych, komisya solna nie podała jeszcze, jak się ukonstytuowała.

Międzyparlamentarna konferencya pokojowa.

(Telegr. „N. Reformy").

Berlin. Wczorajsze posiedzenie międzyparlamentarnej konferencyi pokojowej otwarto o godzinie 3/4 12. Prezydent podał do wiadomości odpowiedź cesarza Wilhelma na telegram konferencyi, poczem bar. Plenner z Austryi zdał szczegółowe sprawozdanie o I. punkcie porządku dziennego, t. j. o obradach nad orzeczeniem II. konferencyi haskiej w kwestyi przymusowego sądownictwa rozjemczego.

Do dyskusyi przyjęto jednogłośnie następujący wniosek międzyparlamentarnej Rady:

Konferencya wyraża życzenie, by projekt traktatu o sądzie rozjemczym I. komisyi haskiej konferencyi z r. 1907, który znalazł tam zgodę większości mocarstw, a który opiera się na ogólnym traktacie, przyjętym przez międzyparlamentarną konferencyę w r. 1906 w Londynie — wzięto jako punkt wyjścia dla dalszych obrad między mocarstwami, aby dojść do ogólnego porozumienia co do kwestyi przymusowego sądu rozjemczego. Konferencya zaprasza 32 państwa, których delegaci głosowali za projektem stałego sądu rozjemczego, by ten projekt wypracowały możliwie najprędzej w definitywny traktat i prosi inne państwa, by ten definitywny traktat potem przyjęły.

Następnie del. Gobat ze Szwajcaryi uzasadnił rezolucyę, w której międzyparlamentarna konferencya wyraża nadzieję, że państwa wciągną w traktaty o sądach rozjemczych klauzulę, według której w razie wybuchu waśni, która nie podpada pod zakres sądownictwa rozjemczego, strony obie nie śmią przystąpić do żadnego nieprzyjaznego zarządzenia jakiegokolwiek rodzaju, zanim wspólnie, lub każda dla siebie, nie powołają pośrednictwa jednego lub kilku zaprzyjaźnionych mocarstw. Wkońcu wzywa się członków konferencyi, aby dbali o to, ażeby temu zadośćuczynić.

Imieniem niemieckiej grupy prof. Eickhoff złożył oświadczenie, że przeważna większość niemieckich członków zajmuje stanowisko, iż międzynarodowe omówienie sądownictwa rozjemczego — jak to proponuje rezolucya — jest godne najżywszej sympatyi i poparcia. Także i ta rezolucya ma w założeniu, że przy naruszeniu żywotnych interesów, lub narodowej czci, należy odwoływać się do rozstrzygnięcia sądów rozjemczych. Mowca pragnie jedynie, jako przeciwnik zbyt szybkiego apelu do broni, apelacyi do pośrednictwa zaprzyjaźnionych mocarstw. Sposób zwołania i ustanowienia terminu dla tego pośrednictwa pozostaje do woli każdemu państwu. Mała część niemieckich delegatów nie może przecież stłumić pewnego powątpiewania, ponieważ obawia się, że przez włączenie tej klauzuli zawarcie nowych traktatów o sądach rozjemczych raczej będzie utrudnionem, aniżeli ułatwionem — ale poza tem mniejszość ta stoi w zgodzie z tendencyą podstawową rezolucyi.

Następnie rezolucyę uchwalono, poczem w obradach konferencyi nastąpiła pauza.

Berlin. Od cesarza Wilhelma nadeszła do prezydyum międzyparlamentarnej konferencyi pokojowej odpowiedź na telegram konferencyi. Cesarz życzy konferencyi powodzenia i wyraża życzenie, aby wyniki zjazdu przyczyniły się do utrzymania błogosławieństwa pokoju światowego, którego cesarz tak bardzo pragnie.

Berlin. — Na telegram hołdowniczy, jaki żony członków międzyparlamentarnej konferencyi pokojowej wystosowały do cesarzowej, nadesłano odpowiedź, w której cesarzowa dziękuje za depeszę, zapewnia o swojem żywem współzainteresowaniu obradami i życzy, aby obrady te wyszły dla dobra wszystkich interesowanych narodów.

Berlin. Prezes międzyparlamentarnego zjazdu otrzymał od angielskiego kanclerza skarbu zawiadomienie, że rząd angielski przeznaczył 300 funtów jako stałą roczną dotacyę na cele międzynarodowej konferencyi parlamentarnej.

Zajścia w Plewlje.

(Telegr. „N. Reformy").

Wiedeń. C. k. Biuro korespondencyjne donosi: Jak się z oficyalnej strony dowiadujemy, wiadomości, pochodzące z Zagrzebia o sposobie wyjazdu Sulejmana paszy, zamianowanego członkiem senatu, są nieprawdziwe. Wyjazd Sulejmana paszy z Plewlje nastąpił w zupełnym spokoju, a towarzyszył mu tylko generał-major br. Rhemen, naturalnie bez wszelkiej eskorty, aż do Metalki. Wszystkie inne pogłoski są zmyślone. Położenie w Plewlje jest spokojne i normalne.

Wiedeń. Wobec oficyalnych zaprzeczeń, jakoby w Plewlje wybuchł bunt przeciw Sulejmanowi paszy i wobec telegramu, jaki w tej sprawie rozesłał sam Sulejman pasza, zaprzeczając jakoby wyjechał pod przymusem z Plewlje — ogłasza „Korrespondenz Herzog", że Sulejman pasza wobec jej korespondenta zagrzebskiego, w obecności nadporucznika Zwitasa sam przyznał, że wyjechał z Plewlje z powodu buntu i to pod osłoną wojsk austryackich.

Konstantynopol. Porta ciągle jeszcze twierdzi, że nie ma żadnych wiadomości o wypadku Sulejmana paszy w Plewlje. Minister spraw zagranicznych oświadcza, że Sulejman pasza ustąpił sam ze swego urzędu i aby nie narażać się na trudy jazdy konnej do Mitrowicy, wybrał drogę przez Bośnię.

Z Rosyi.

(Tel. „N. Reformy").

Nowa frakcya w Dumie.

Petersburg. Niektórzy posłowie do Dumy z prawicy zamierzają utworzyć nową frakcyę. — Zdaniem organizatorów, frakcya ta ma być prawicowa w sprawach kresowych, a pozostawiać swobodę zdania we wszystkich innych sprawach.

Projekt ustawy prasowej.

Moskwa. „Gołos Moskwy" donosi, że rząd opracował już projekt ustawy prasowej i przedłoży go Dumie. Projekt ten usuwa zupełnie represye administracyjne przeciw prasie i wprowadza jedynie odpowiedzialność sądową.

Groźba strajku studenckiego.

Petersburg. Z powodu zatargu profesorów tutejszego uniwersytetu z ministerstwem oświaty, tutejsi studenci postanowili wezwać studentów wszystkich uniwersytetów do strajku na znak protestu przeciw uchwale ministerstwa oświaty.

Nowa letnia siedziba cara.

Berlin. Z Petersburga donoszą, że car ma zamiar kupić wyspę Cavo na wodach fińskich i tam urządzić swoją letnią rezydencyę.

Epidemia cholery.

(Telegr. „Nowej Reformy")

Petersburg. B. koresp. donosi: Od onegdaj południa do wczoraj południa zasłabło na cholerę **392** osób, a zmarło **125**. Liczba ogólna zasłabnięć wynosi **1061** osób. Od początku epidemii zachorowało w Petersburgu **1669** osób, zmarło **488**. — Miejskie szkoły zamknięto na półtora miesiąca, **w budynkach szkolnych utworzono szpitale.** Liczni obcy opuszczają miasto.

Berlin. „Berliner Tageblatt" donosi z Petersburga, że we czwartek zachorowało tam na cholerę **305 osób.**

Smoleńsk. Stwierdzono tutaj wypadek cholery z wynikiem śmiertelnym.

Ostrożności.

Lwów. Z powodu niebezpieczeństwa zawleczenia cholery, prezydyum miasta Lwowa wydało do właścicieli realności odezwę, przypominającą im przepisy z r. 1906 co do utrzymywania w realnościach czystości. Odezwa grozi zarazem tym, którzy się do tych przepisów nie zastosują, aresztem 20-dniowym.

Warszawa. Wobec możliwości zawleczeniu tu cholery, zarząd kolei Wiedeńskiej zaprowadził już środki bezpieczeństwa, polecając na razie ustawienie na dworcu głównym w Warszawie ruchomej kamery desynfekcyjnej i przysposobienie wagonów sanitarnych.

Bukareszt. Dla zapobieżenia zawleczeniu cholery zamknięto granicę rosyjsko-rumuńską, z wyjątkiem 5 punktów, w których osoby, przybywające z Rosyi, muszą się poddawać zarządzeniom sanitarnym.

Bruksela. Rząd belgijski nakazał oględziny lekarskie podróżnych przybywających z Rosyi, aby zapobiedz ewentualnemu zawleczeniu cholery do Belgii.

Paryż. Najwyższa Rada sanitarna postanowiła prosić ministra spraw wewnętrznych o przedsięwzięcie środków przeciw możliwemu zawleczeniu cholery do Francyi. Postanowiono żądać od wszystkich statków, przybywających z portów rosyjskich, zaświadczeń co do ich stanu sanitarnego, oraz poddawać osoby, przybywające z Rosyi, oględzinom lekarskim i następnie nadzorowi lekarskiemu.

Zjazd socyalistów.

(Telegr. „N. Reformy").

Norymberga. Na wczorajszem posiedzeniu kongresu soc.-dem. toczyła się w dalszym ciągu dyskusya nad kwestyą budżetową. Polemika stawała się coraz zaciętszą. W końcu przyjęto wniosek o zamknięcie dyskusyi i przystąpiono do głosowania.

Wniosek Frohme'a, o przyznanie frakcyom sejmowym prawa porozumiewania się z przełożeństwami krajowemi i przełożeństwem stronnictwa, został **odrzucony 217 głosami przeciw 116**, a przyjęty wniosek stronnictwa 258 głosami przeciw 119.

Po głosowaniu del. Segitz złożył następujące oświadczenie:

Z polecenia 60 delegatów Bawaryi, Badenu, Wirtembergii i Hesyi mam złożyć następujące oświadczenie, podpisane przez każdego z delegatów pojedynczo:

Przyznajemy niemieckiemu zjazdowi stronnictwa, jako prawomocnemu zastępstwu całego stronnictwa, władzę najwyższego rozstrzygania we wszystkich zasadniczych i taktycznych kwestyach, dotyczących całego państwa. Jesteśmy przecież także zdania, że we wszystkich kwestyach polityki krajowej organizacya krajowa jest stosownie odpowiedzialną instytucyą, która na podstawie wspólnego programu ma postanawiać o biegu swej polityki krajowej samodzielnie, według specyalnych stosunków i że każdorazowe rozstrzygnięcie o głosowaniu nad budżetem musi być zastrzeżone zgodnemu z obowiązkiem rozstrzygnięciu frakcyj sejmowych, odpowiedzialnych przed swoją krajową organizacyą.

Del. Singer oświadczył, że zjazd stronnictwa przyjmuje to oświadczenie do wiadomości.

Następne posiedzenie po południu.

Manewry na Węgrzech.

(Telegr. „N. Reformy").

Veszprim. B. koresp. donosi: Cesarz Franciszek Józef udał się wczoraj o godz. 8 rano powozem na pole ćwiczeń, gdzie oczekiwał już cały sztab. Cesarz udał się na pobliski pagórek i stamtąd przyglądał się terenowi, na którym odbywały się manewry. Potem wsiadł monarcha do samochodu następcy tronu i razem z arcyksięciem obserwował dalszy przebieg ćwiczeń, aż do końca. O godz. 10 dał monarcha znak do zaprzestania ćwiczeń, poczem w obecności zebranych generałów i arcyksiążąt wyraził wielkie zadowolenie z nadzwyczajnej sprawności wojsk i porządku, jaki panował przez cały czas ćwiczeń. Następnie dosiadł monarcha konia i przejeżdżał przed frontem wojsk, dając wyraz najwyższemu zadowoleniu. Zwracając się do generalicyi, powiedział: „Niestety nie mogłem wiele widzieć, ponieważ jestem już za stary". Powozem powrócił monarcha do Veszprim.

Na tem zakończyły się tegoroczne wielkie ćwiczenia wojsk. Wszystkie świeże urządzenia wojenne okazały się w ciągu ćwiczeń doskonałemi. Powszechnie podziwiają nadzwyczajną wytrwałość następcy tronu. Arcyksiążę Franciszek Ferdynand bawił na polu ćwiczeń przedwczoraj od godz. 3 rano aż do wieczora i przez cały czas, t. j. przez 16 godzin był na koniu, a wczoraj przybył o godz. 4 rano na pole ćwiczeń.

Veszprim. Biuro kor. donosi: Po odtrąbieniu manewrów, koło cesarza zebrali się dowódcy. Monarcha przemówił do arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, dziękując mu za wyborne kierownictwo manewrów i wręczył mu równocześnie pismo odręczne. Następnie monarcha, poleciwszy wszystkim oficerom ustawić się w półkole, w dłuższej przemowie podniósł godną uznania inicyatywę w przewodnictwie niższych i wyższych komendantów i zaznaczył, że o ile mógł śledzić przebieg wypadków, z uznaniem musi podnieść wyborne stanowisko wojsk. Następnie cesarz siadł na konia i pogalopował do wojsk, stojących na wzgórzu, aby im osobiście wyrazić uznanie, poczem powozem udał się do Veszprim, gdzie przybył w południe.

O godz. pół do 1 odbył się obiad dworski. Po obiedzie odbył cesarz „cercle", przyczem rozmawiał ze wszystkimi attachés wojskowymi i licznemi innemi osobistościami, zwłaszcza komendantowi głównej kwatery i margrabiemu Pallavicini wyraził swoje uznanie i zadowolenie z pobytu swego w Veszprim i z przebiegu manewrów. O godzinie 1·45 udał się cesarz na dworzec, skąd odjechał do Budapesztu.

Arcyksiążę Franciszek Ferdynand o godzinie pół do 3 odjechał z Veszprim.

Veszprim. Arcyks. Franciszek Ferdynand ogłasza pismo, które wystosował do niego cesarz, a które zawiera wyrazy najwyższego uznania dla obu dowódców wojsk. Cesarz prosi w tem piśmie arcyksięcia, aby na podstawie swoich dokładniejszych spostrzeżeń, także ze swej strony wyraził dowódcom i wojskom uznanie.

Budapeszt. Cesarz o godzinie 4 min. 45 po południu specyalnym dworskim pociągiem przybył tutaj z Veszprim i udał się do królewskiego zamku.

Znaczenie manewrów.

Veszprim. B. koresp. donosi: Zakończone obecnie manewry wykazały rezultat jeszcze korzystniejszy, aniżeli w roku ubiegłym. Uwagi godnem jest zainteresowanie się wojska przebiegiem manewrów. Stan zdrowia żołnierzy był wyborny i nie wydarzyły się żadne poważniejsze wypadki. Ponad wszelką pochwałę były prace oddziałów telefonicznych i telegraficznych na polu manewrów. Wybornie również funkcyonowały stacye telegrafów bez drutu, przenosząc depesze na odległość prawie 100 klm. Ochotniczy korpus automobilowy wysłał tym razem 21 zastępców, którzy wybornie pełnili służbę komunikacyjną między pojedynczymi oddziałami. Cesarz z uznaniem wyraził się o tym najnowszym środku ruchu, tak koniecznym przy ćwiczeniach.

Ofiary.

Arad. Dzienniki donoszą, że ubiegłej soboty podczas manewrów VII korpusu, zostało spensyonowanych trzech generałów. Zmarło 7 żołnierzy, **143** ciężko zachorowało. Ze zmarłych żołnierzy czterech było rezerwistów; dwóch z nich utonęło.

TELEGRAMY

z dnia 19 września.

Z rynków naftowych.

Drohobycz. Ropa z dnia na dzień drożeje. Obecnie sprzedają ją po 1·55 K za 100 klg. Podwyższenie cen ropy spowodowało, że ekspedycya jest już większą od produkcyi.

Z Sejmu czeskiego.

Praga. Wczoraj pos. Maly wniósł w Sejmie interpelacyę w sprawie dostawy rur wodociągowych w Pradze. — Interpelacya oznacza tą dostawę jako osłabienie rodzimego przemysłu.

Praga. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu odczytano między innemi interpelacyę pos. Bernardina, występującą przeciw kompetencyi Sejmu czeskiego dla rozwiązania kwestyi językowej.

Groźba strajku szkolnego w Czechach.

Praga. „Nar. Listy" donoszą, że minister Marchet, przyjmując deputacyę czeskiej Rady narodowej, która żądała szkół dla mniejszości czeskich w miejscowościach niemieckich, oświadczył: Po pierwsze jestem Niemcem, po drugie profesorem i pedagogiem, po trzecie dopiero ministrem i muszę się starać, aby się dzieci uczyły. Co do ewentualnego strajku szkolnego, oświadczył minister, że żadnych nie poczyni zarządzeń, bo z ludźmi, którzy rewoltują, nie może wcale traktować.

Rzecznik deputacyi oświadczył, że sądzi, iż p. Marchet jest w pierwszym rzędzie ministrem, po drugie pedagogiem a dopiero na trzeciem miejscu Niemcem i że jako minister ma obowiązek starać się o szkoły dla wszystkich.

Prezydent ministrów bar. Beck, do którego się deputacya udała, oświadczył również, że nie boi się strajku szkolnego, sądzi jednak, że znajdzie się pewien „modus vivendi".

Reforma wyborcza na Węgrzech.

Budapeszt. Posłowie słowaccy postanowili zawiązać blok opozycyjny, celem udaremnienia projektu wprowadzenia pluralności przy reformie ordynacyi wyborczej do Sejmu.

Traktat handlowy z Rumunią.

Bukareszt. Półurzędowy dziennik donosi, że rumuńscy delegaci dla pertraktacyi o traktat handlowy z Austro-Węgrami dnia 22 b. m. odjadą do Wiednia.

Serbski kongres kościelny.

Karłowice. Węg. Biuro koresp. donosi: Na wczorajszem posiedzeniu serbskiego kongresu kościelnego 15 samodzielnych Serbów zgłosiło dwa wnioski nagłe. Pierwszy wniosek podnosi, że kongres we własnym zakresie działania powinien zarządzić, aby procesy, wytoczone przez władzę przeciwko Serbom, mieszkającym w Chorwacyi i Slawonii, z powodu rzekomej zdrady stanu, zostały zastanowione. Drugi wniosek wzywa kongres, aby polecił stałej komisyi Rady szkolnej, ażeby prośby o zasiłki pieniężne, wniesione przez gminy kościelne i szkolne, natychmiast zostały załatwione.

W uzasadnieniu pierwszego wniosku, Rajmowicz (samodzielny Serb) omawiał aresztowanie prof. Pribicevicza i zaznaczył, że rząd przez to uwięzienie pragnie Serbów zastraszyć, ażeby swemu kandydatowi dopomódz do uzyskania stolicy patryarchy.

Nagłość obu wniosków uchwalono.

Samodzielny Serb Peles żądał natychmiastowego otwarcia dyskusyi nad meritum obu wniosków.

Radykalny Serb Michajłowicz postawił wniosek, by przed obradami nad meritum wniosków, dokonać wyboru patryarchy. Po dłuższej dyskusyi nad wnioskiem Michajłowicza, postanowiono wyboru patryarchy dokonać dzisiaj o godz. 10 przed południem.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Z dyplomacyi.

Londyn. „Globe" donosi z Rzymu, że dotychczasowy włoski ambasador w Berlinie, Pansa, ustąpi ze swego stanowiska, a jego miejsce ma objąć dotychczasowy ambasador w Wiedniu, hr. Avarna.

Zatarg bułgarsko-turecki.

Sofia. Rząd bułgarski zawsze jeszcze w kwestyi zatargu dyplomatycznego z Turcyą zajmuje dotychczasowe stanowisko, spodziewając się, że Turcya podejmie próby zażegnania konfliktu. — Tutejszemu komisaryatowi tureckiemu nie nadesłano dotąd żadnych w tej mierze instrukcyj, przeciwnie nadchodzą tutaj z Konstantynopola zgodne wiadomości, jakoby Turcya do tej całej sprawy nie przykładała żadnego znaczenia.

Jak w urzędowych kołach słychać, bułgarski rząd jest silnie zdecydowany nie odstąpić od żądania co do pełnej satysfakcyi i przywrócenia dawnego stosunku i nie cofnie się nawet przed zupełnem zerwaniem stosunków, gdyby Turcya nie chciała dać pełnej satysfakcyi.

Pożyczka rządu.

Konstantynopol. Na zapłacenie pensyj urzędniczych zaciągnie rząd w banku otomańskim pożyczkę w wysokości 3 i pół miliona funtów tureckich.

Powstanie Kurdów.

Konstantynopol. Według nadeszłych tu raportów, podpułkownik Hadżim bej, wysłany przeciw Kurdom, zdołał otoczyć naczelnika Kurdów, Ibrahima paszę i izolować go w twierdzy Wiran, przez co odciął go od jego głównych sił.

Strajk na kolejach oryentalnych.

Sofia. Wczoraj przed południem na głównej linii oryentalnej Sarambai—Konstantynopol i liniach ubocznych, rozpoczął się strajk. Bułgarski rząd wydał zarządzenia, aby zapobiedz ewentualnym zakłóceniom porządku na liniach bułgarskich i w razie dłuższego trwania strajku, utrzymać ruch przy pomocy bułgarskiego batalionu kolejowego.

Z Portugalii.

Lizbona. Król Manuel niebawem w towarzystwie prezydenta ministrów uda się na zwiedzenie szeregu miast w północnej części kraju.

Kwestya marokańska.

Paryż. Ag. Havasa donosi: Rząd otrzymał wiadomość, że Anglia w zupełności przyłączyła się do noty francusko-hiszpańskiej.

Położenie w Tebris.

Tebris. Pet. ag. tel. donosi: Aim es Dauleh ogłosił oficyalne ultimatum, wzywające rewolucyonistów do wydania broni w przeciągu 48 godzin, gdyż inaczej zbombarduje dzielnicę zamieszkałą przez rewolucyonistów. Rewolucyoniści postanowili stawić opór, nie wypuszczać Europejczyków z miasta i nie pozwalać nawet na wyjazd poczty z miasta.

Niepokoje w Chinach.

Szangaj. Niem. Tow. kablowe donosi: Na północy prowincyi Fukien z powodu nieurodzaju, spowodowanego posuchą, wybuchły niepokoje. Powstańcy zajęli miasto okręgowe. Generalny gubernator wysłał wojsko dla przywrócenia spokoju.

Orville Wright.

Waszyngton. Orville Wright wskutek odniesionych kontuzyi prawdopodobnie za sześć miesięcy powróci do zdrowia. Według świadectwa nielicznych świadków, przełamana część śruby zdruzgotała podporę steru, a aeroplan przechylił się na lewą stronę. Wright próbował przywrócić równowagę, ale aparat leciał już na dół i uderzył z wielką siłą o ziemię. Wright sądzi, że byłby wylądował pewniej, gdyby znajdował się o jakich 50 stóp wyżej.

Waszyngton. Wiadomości o katastrofie aeroplanu Wrighta wywołały tutaj wielką sensacyę i nawet członkowie ciała dyplomatycznego wyrazili w ministerstwie wojny swoje współczucie z powodu tej katastrofy. Według opowiadań naocznych świadków, aeroplan Wrighta z początku bardzo powoli się wznosił i dopiero gdy był na wysokości 100 stóp, usłyszano nagle wielki huk, a wkrótce potem aeroplan spadł z Wrightem i z jego towarzyszem. W tłumie powstała panika, tak, iż wojsko musiało utrzymywać porządek.

Kronika.

Dziś:

Kraków, piątek 19 września.

Kalendarzyk kościelny: Januarego z tow. i Konstancyi.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 m. 24, zachód o godz. 5 min. 44; długość dnia godzin 12 min. 20.

Teatr miejski w Krakowie: „Obłudnicy".

Teatr ludowy: „Gagatek tatusia".

Teatr miejski we Lwowie: po poł.: „Wesele", wieczór: „Halka".

Z uniwersytetu Jagiellońskiego. Z Wiednia telefonują: „Wiener Ztg“ ogłasza: Cesarz rozporządzeniem z dnia 5 b. m. zamianował lekarza okręgowego dra Juliana Jałko-Chryncewicza w Troic-Kozawsku nadzwyczajnym profesorem antropologii na uniwersytecie w Krakowie.

Stypendyum Izby handlowej i przemysłowej. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie rozpisuje konkurs na jednorazowe stypendyum na cele teoretycznego lub praktycznego wyższego wykształcenia w zawodzie handlowym za granicą kraju. Stypendyum jest przeznaczone dla osób narodowości polskiej, poddanych austryackich i udzielonem zostanie tylko na rok. W podaniach należy dokładnie oznaczyć cel i sposób zamierzonej pracy za granicą kraju. Izba przy udzielaniu stypendyum zastrzega sobie przepisanie specyalnych warunków, pod któremi stypendyum będzie udzielane i wypłacane (plan studyów, sprawozdanie o postępie praktyki, względnie oznaczenie czasu wyjazdu, oraz miejsca i t. p.). Podania, zaopatrzone w potrzebne dokumenty, oraz świadectwa dotychczasowej pracy, należy wnosić na ręce prezydyum Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie najdalej do dnia 28 b. m.

Opieka nad zaniedbanemi dziećmi. Dnia 15 b. m. otwarto dwie ochronki popołudniowe Towarzystwa Koło Panien opiekujących się biednemi zaniedbanemi dziećmi. Pierwsza na Kleparzu zaczyna drugi rok swego istnienia, druga przy ul. Dietlowskiej, została dopiero co otwarta. W ochronkach zbierają się dziewczynki rodziców zajętych poza domową pracą, temsamem pozbawione należytej w domu opieki, by, pod kierunkiem stałej ochmistrzyni i pań dyżurnych odrobić swe lekcye, nauczyć się najkonieczniejszych robót ręcznych i posłuchać niejednej kształcącej pogadanki. Lwów takich ochronek posiada 14, miejmy nadzieję, że i u nas niedługo powstanie w każdej szkole tak użyteczna instytucya.

Szkoła dla dorosłych analfabetów na Kaźmierzu, istniejąca od r. 1896 a udzielająca bezpłatnej nauki czytania i pisania w języku polskim, oraz elementarnych zasad działań rachunkowych, przyjmuje wpisy dla oddziału męskiego i żeńskiego w szkole wydziałowej im. Kaźmierza W. (pl. Wolnica 1) w dniach 19 i 20 b. m. od godz. 7—9 wieczór.

Nożowiec. Wczoraj o godz. 7 wieczorem węglarz Latak, zamieszkały na Zwierzyńcu, pokłóciwszy się ze swą żoną w sieni jednego z domów przy ul. Karmelickiej, zadał jej nożem cztery ciężkie rany w bark, rękę i nogę, poczem zbiegł. Latakowa, mimo osłabienia, spowodowanego silnym upływem krwi, dowlokła się z trudem na róg ul. Karmelickiej i Szewskiej, gdzie usiadła na ławeczce tramwajowej, wywołując w koło siebie wielkie zbiegowisko. Tłum ten na widok Lataka, przyłapanego tymczasem przez policyanta, chciał mu wymierzyć doraźną sprawiedliwość i tylko z trudem żołnierze policyjni zdołali Lataka odprowadzić na policyę. Do poranionej wezwano pogotowie ratunkowe, które udzieliwszy jej pierwszej pomocy, odwiozło ją na oddział chirurgiczny szpitala św. Łazarza.

Szkarlatyna we Lwowie. We czwartek stwierdzono we Lwowie — jak nam stamtąd donoszą — 301 wypadków zasłabnięć na szkarlatynę.

Wobec rozszerzenia się epidemii, fizykat miejski zaproponował zwiedzanie szkół co drugi dzień. Wczoraj inspektor sanitarny Krzyżanowski i dr Legeżyński zwiedzili obie szkoły im. Konarskiego. Dziś ma się odbyć dalsza wizytacya szkół.

Aresztowanie lichwiarza. Ze Lwowa telefonują nam: Wczoraj aresztowano tu lichwiarza Salomona Bluma, jednego z najgorszych pająków lwowskich, który zaciągał w swe sieci głównie przemysłowców i urzędników. Jego normalny procent wynosił 100, a były wypadki, że procent ten bywał większy. Aresztowanie Bluma wywołało na tutejszej czarnej giełdzie wielkie wrażenie.

Otwarcie teatru łódzkiego. „Kuryer Warszawski“ donosi z Łodzi: We czwartek wieczorem odbyło się tu w teatrze polskim inauguracyjne przedstawienie pod nową dyrekcyą p. Aleksandra Zelwerowicza. Teatr był przepełniony, nastrój wśród publiczności uroczysty; panie przybyły w strojach balowych, panowie we frakach. Dano „Wesele“ Wyspiańskiego, które wystawiono wspaniale. Po pierwszym akcie uowemu dyrektorowi podano na scenie siedm wieńców, oraz odczytano kilkadziesiąt telegramów, pomiędzy niemi od Czytelni artystów teatru miejskiego w Krakowie, od b. koleżanek i kolegów p. Zelwerowicza z Krakowa, od dyrekcyi teatru w Poznaniu, Wilnie i Teatru Małego w Warszawie, od redakcyj kilku pism i t. d.

Z sądów wojennych. Pisma warszawskie donoszą: Sąd wojenny skazał na śmierć przez powieszenie Aleksandra Salamuchę i Stanisława Lemieszuika, mieszkańców gminy Łysobyki w gub. siedleckiej, oskarżonych o napad rabunkowy na tamtejszą plebanię.

Podziemne przejście w konaku. Z Belgradu telegrafują: Podczas robót kanalizacyjnych w Belgradzie natrafiono na podziemne przejście, wiodące ze starego konaku do twierdzy. Krużganek ten mieścił się 4 metry pod ziemią, miał 2 metry wysokości i 1 metr szerokości i był zamurowany. Jak wiadomo, zaraz po zamordowaniu króla Aleksandra podnoszono, że mógłby był ukryć się przed mordercami i ujść jakiemś podziemnem przejściem, wiodącem z konaku ku Dunajowi, gdyby nie okoliczność, że król Aleksander z obawy, iż właśnie owem owem przejściem mogliby mordercy dostać się do konaku, kazał zamurować wejście do krużganka. Obecne odkrycie potwierdza prawdziwość hipotezy o owem podziemnem przejściu.

Zabójstwo milionera. Z Nowego Jorku telegrafują: Znanego milionera Leonarda zastrzelił tu z rewolweru jego prywatny sekretarz Filips. Filips, którego uwięziono, tłomaczy się, że strzał był przypadkowy.

Mianowania. „Wiener Ztg.“ ogłasza: Cesarz rozporządzeniem z dnia 6 b. m. zamianował radcę namiestnictwa dr Juliana Sumlańskiego radcą dworu i referentem dla administracyjnych i ekonomicznych kwestyi przy Radzie szkolnej kraj. dla Galicyi, a radcę namiestnictwa dr Stanisława Okęskiego referentem dla administracyjnych i ekonomicznych spraw przy tej Radzie szkolnej krajowej.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 18 września.

HOTEL KRAKOWSKI: Bar. E. Surcouf z Nizzy, Inż. A. Bekszwili z Teodozyi (Krym), Nadinż. C. Vildež z Irun (Hiszpania), Radca C. Crosolovani z Fiume, Dr L. Korwyn de Lyttonhowe z Namur (Belgia), Dr J. Destembes-Carnette z Perpignan (Francya), Eksc. I. Arseniew z Kostromy (Rosya), Inż. L. Dąbski z Pragi, Prof. T. Athis z żoną z Helsingforsu (Finlandya), W. Skrobecki z Warszawy, X. A. Framiu z Blechowa, Franc. Kossobudzki z Warszawy, H. Artl z Chrzanowa, X. W. Tworkaski z Fryburga, R. Pisz z N. Sącza, S. Jaluchowski z Zabawy, S. Niesiołowski z żoną z Częstochowy, H. Tuwan z Warszawy, J. Zakrzewski z córką z Poznania, W. Długowski ze Skierniewic, M. Roszkowska z córkami z Gończyc, K. Haut z Wiednia, S. Wiktor z Pustyni, J. Bart z Noworadomska, Por. W. K. Gostyński z Korneuburga, S. Karwiński z Winnicy, L. Murzynowski z Sieradza, W. Kaczorowska i J. Białkowska z Krosna, Nadp. Filip Kochański z Bochni, B. Klimowicz z Górki Narodowej, Dr J. Ginsberg z Karlsruhe.

GRAND-HOTEL: S. hr. Plater z Moszków, M. Szułdrzyński z Lubasza, K. Eichler z Brodów, T. Szybalski z Brodów, C. Morpurgo z Wiednia, N. Goldmann z Wiednia, B. Domaszewska ze Lwowa, L. Hoor z Morawskiej Ostrawy, Dr T. Dunin z Warszawy, Dr Tad. Dwernicki ze Lwowa.

HOTEL SASKI: A. Praunshofer z Cieszyna, O. Mertha, K Sachenbaum z M. Ostrawy, B. Piesch z Białej, J. Pohl z Wiednia, L. Błoński z Płocka, L. Segl z Wiednia, Bar. W. Berg z Wiednia, W. Nikodem z Cieszyna, A. Jellinek z Berna, G. Bayer z Kufsteinu, F. Serek z Kremeria, J. Singer z Trotes, W. Sommer z Wiednia, H. Schleyen ze Lwowa, J. Docker z Wiednia.

HOTEL POD ROZĄ: M. Makowska z Warszawy, Wład. Russocka z Suliszowa (Król. Pols.), A. Rudnicki z Dąbrowy górn., Ks. F. Pędzich z Będzina, M. Wołkowiecka z Fusowa (Król. Pol.), F. Różycka z Piotrkowa, W. Browar Lelek z Zakopanego, L. Mozdzyński z Warszawy, Dr M. Sokal ze Stanisławowa, Inż. K. Rosenbock ze Stryja. S. Stebelscy z Łodzi, K. Scholec z Chrzanowa, K. Kwapiszewska z Lublina, Z. Borowicz z Sosnowca, Poseł S. Potoczek z Radzisławia, W. Michalscy z Bolesławia (Król. Pols.), W. Kwiecieniowie z Wolbromu, O. Morowska z Brodów, I. Jurkiewicz z Jarosławia. W. Kłosowa z Sielenia (Król. Pol.), J. Nowakowscy z Jelenia (Król. Pol.), S. Zieliński z Wrocławia, J. Słomiński z Poznania, K. Wolińscy z Warszawy, J. Bielecki z Kijowa, A. Solscy z Wiednia, S. Godcy ze Lwowa, J. Kasiński z Januszowa (W. Ks. Pozn.), W. Wosiński z Bracławia (Król. Pols.), L. Roszkowscy z Białej, W. Pik z Krosna, M. Wyromińska z Warszawy, Wal. Borzęcki z Miechowa, W. Jacobsonowa z Częstochowy, M. Domaniewska z Warszawy, A. Mieszkowska z córką z Rachwałowic, X. J. Pęksa ze Lwowa, L. Karew z Korezgna, T. Leśniakowa ze Lwowa, X. M. Frodich z Sosnowca, J. Małecki z Wiednia, Z. Wittowa z Warszawy, F. Stan. Kamiński z Warszawy. J. i K. Borkow z Buska, J. Nowotarski z N. Targu, S. Zawierski ze Lwowa, A. Bosko z Kobieli, A. R. v. Zawadzki z Prośnicy, Pułkow. E. v. Tarłowski z Ołomuńca, H. Zaporski z Miechowa. Wit. Wagner z Krakowa, E. Rosner z Białej, J. Ostrowscy z Stanisławowa, Dr S. Świeca z Warszawy, X. B. Pienkowski z Czeladca, H. Dziaczka z Mielowiec, Inżyn. E Winter z Bydgoszczy, H. Daehner z Gubenicy, H. Arl z Curzanowa, M. Flaszer z Łańcuta, J. Nawroczyńska Miechowa, J. Dudek z Sosnowca, J. Ogłaza z Sosnowca S. Zaporski z Miechowa, M. Swanska z córką z Zakopanego, B. Niedzielski z Poznania.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ś. p. Janina z Ładów
DOWNAROWICZOWA

zmarła w Krynicy dnia 15 b. m., pochowana na cmentarzu parafialnym dnia 17 b. m.

Współuczestnikom pogrzebu mąż i rodzina składa gorące podziękowanie.

L. 2901. 4968 3 3

KONKURS.

Wydział Rady powiatowej w Nowym Targu ogłasza niniejszem konkurs na posadę **sekretarza Rady powiatowej,** która będzie opróżnioną z dniem 31-go grudnia 1908.

Posada ta z płacą 2400 kor. rocznie, będzie przez pierwszy rok prowizoryczną, poczem może nastąpić stabilizacya z prawem do emerytury według tutejszego statutu i do pięciolecia po 10% płacy.

Kandydaci winni się wykazać:

1) świadectwem z ukończonych praw i złożonych egzaminów państwowych tudzież z praktyki zawodowej;
2) obywatelstwem austryackiem;
3) oraz że nie przekroczyli wieku lat 40.

Podania wnosić należy do Wydziału powiatowego w Nowym Targuu w terminie **do 15 pazdziernika 1908.**

Prezes:
Witold Uznański.

Wydawnictwa „Nowej Reformy“

16 126 0

	Koron
Józef Gława. **Oporni,** powieść w 2 tom. na tle prześladowania unitów	4·—
B. Bolesławita. **Para Czerwona,** powieść w 2 tom.	2·40
— **Przed burzą,** sceny z r. 1830, 1 tom	1·20
— **Emisaryusz,** wspomnienie z r. 1838	1·20
— **Nad Spreą,** powieść	1·20
— **Nad modrym Dunajem,** powieść	1·20
J. U. Niemcewicz. **Żywoty znacznych w XVIII wieku ludzi**	—·40

Do nabycia w Administracyi „N. Reformy“, oraz we wszystkich księgarniach
Skład główny w księgarni G. Gebethnera i Ski w Krakowie.

Wydział Rady powiatowej w Nisku rozpisuje niniejszem

Konkurs

na posadę **sekretarza** Rady powiatowej.

Wymagane:

1) Nie przekroczony wiek 45 lat;
2) Ukończone studya prawnicze oraz złożenie trzech egzaminów rządowych;
3) Przynajmniej dwuletnia praktyka w służbie rządowej lub autonomicznej;
4) Świadectwo zdrowia.

Do posady przywiązana jest płaca roczna 2800 koron, trzy pięciolecia po 200 koron, wolne pomieszkanie.

Posada nadaną zostanie na jeden rok prowizorycznie, a po roku zadowalniającej służby może nastąpić stabilizacya. Posada do obsadzenia natychmiast.

Podania należycie udokumentowane wnosić należy bezpośrednio na ręce Prezesa Oliviera hr. Rességuiera w Nisku. 4895 3 3

Przedruk nie będzie płacony.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10. Rządca drukarni L. K. Górski.